

ประกาศหรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ที่กำหนด โดยธนาคารกลาง และหลักเกณฑ์และนโยบายในการให้สินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์ทั้ง 51 สาขา ในจังหวัด เชียงใหม่

4.1 ประกาศและพระราชบัญญัติว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ที่กำหนด โดยธนาคารกลาง

ในสาระสำคัญของประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย บางส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์นั้น ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้เปิดสาขาธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ทั้งในเขตอำเภอเมืองและเขตอำเภอรอบนอกตามความในพระราชบัญญัติว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2528 และ ปี 2529 ตามลำดับดังนี้

สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองนั้น จะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นร้อยละ 60 ของเงินฝาก และถ้าเป็นสาขาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองที่เป็นอำเภอขนาดเล็กต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝากด้วยและธนาคารพาณิชย์ที่เปิดสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร และอำเภอใกล้เคียงตามชนบทจะต้องใช้เงินฝากของท้องถิ่นนั้นๆ ไปในทางที่ให้สินเชื่อแก่ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุดที่จะทำได้ และสำหรับในเขตอำเภอขนาดใหญ่ และอำเภอขนาดกลางธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ได้กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเอาไว้ว่าสาขาของธนาคารที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการ จะต้องให้สินเชื่อแก่ท้องถิ่นไม่น้อยกว่าอัตราส่วนดังนี้คือ

1. ในระยะแรก นับตั้งแต่วันสิ้นงวดการบัญชี 6 เดือน โดยนับจากงวดการบัญชีแรกที่สาขาเริ่มเปิดดำเนินการไปอีก 4 งวดการบัญชีจะต้องให้สินเชื่อก่อตั้งถิ่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของเงินฝาก

2. ในระยะที่สอง นับตั้งแต่วันสิ้นงวดการบัญชี ซึ่งถัดจากงวดการบัญชีตามข้อ 1 ไปอีก 4 งวดการบัญชีจะต้องให้สินเชื่อก่อตั้งถิ่นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเงินฝาก

จำนวนเงินที่ต้องให้สินเชื่อตามข้อ 1 และข้อ 2 ให้ใช้ค่าเฉลี่ยของสินเชื่อสูงสุด 3 เดือน เทียบกับค่าเฉลี่ยของเงินฝาก 6 เดือน ในแต่ละงวดการบัญชีนับแต่เดือนที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเป็นต้นไป โดยคำนวณและติดตามการปฏิบัติตามเงื่อนไขทุก 6 เดือน ตามงบทดลองของสาขาที่แนบกับ ร.พ. 3

หากธนาคารไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ได้ ให้ดำรงหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หรือให้นำเงินส่วนที่ยังให้สินเชื่อไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กล่าวมาไปฝากไว้ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทยเว้นแต่จะได้รับการผ่อนผันก็ได้ สำหรับเงินส่วนที่นำไปฝากเพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ไม่ให้นำไปคำนวณเป็นเงินสดสำรองตามมาตรา 11

สำหรับสาขาในเขตอำเภอขนาดเล็กที่มีบริการธนาคารพาณิชย์อยู่แล้วธนาคารแห่งประเทศไทยก็กำหนดให้สาขาของธนาคาร ที่ได้รับอนุญาตให้เปิดดำเนินการจะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นในอำเภอที่สาขาของธนาคารพาณิชย์นั้นตั้งอยู่และในอำเภอใกล้เคียงเป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าอัตราส่วนดังนี้

1. ในระยะแรก นับตั้งแต่วันสิ้นงวดการบัญชี 6 เดือน โดยนับจากงวดการบัญชีแรกที่สาขาเริ่มเปิดดำเนินการไปอีก 4 งวดการบัญชี จะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของเงินฝาก และในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของเงินฝากต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

2. ในระยะที่สอง นับแต่วันสิ้นงวดการบัญชี ซึ่งถัดจากงวดการบัญชีที่ต้องเริ่มปฏิบัติตามข้อแรกไปอีก 4 งวดการบัญชีจะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเงินฝาก และในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝากต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

จำนวนเงินที่ต้องให้สินเชื่อตามข้อแรกและข้อสองให้ใช้วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (moving average) ของระยะ 12 เดือน นับแต่เดือนที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเป็นต้นไป

หากธนาคารใดไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ได้ ให้ดำรงหลักทรัพย์รัฐบาลไทย หรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด หรือให้นำเงินส่วนที่ยังให้สินเชื่อไม่ได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กล่าวไปฝากไว้ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย วันแต่จะได้รับการผ่อนผันจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในการนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเงื่อนไขในการผ่อนผันก็ได้สำหรับเงินส่วนที่นำไปฝาก เพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ไม่ให้นำไปคำนวณเป็นเงินสดสำรองตามมาตรา 11

ทั้งนี้ให้ธนาคารจัดส่งรายงานการให้สินเชื่อในอำเภอขนาดเล็ก ณ วันสิ้นเดือนนับแต่เดือนที่เริ่มเปิดดำเนินการตามแบบรายงานที่แนบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป

และสำหรับสาขาในเขตอำเภอขนาดเล็ก ที่ยังไม่มีบริการธนาคารพาณิชย์นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้กำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้เปิดสาขา และดำเนินการให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่น ในอำเภอที่สาขานั้น ๆ ตั้งอยู่และในอำเภอใกล้เคียงเป็นจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าอัตราส่วนดังนี้

1. ในระยะแรกนับแต่วันสิ้นงวดการบัญชี 6 เดือน โดยนับจากงวดการบัญชีแรกที่สาขาเริ่มเปิดดำเนินการไปอีก 8 งวดการบัญชี จะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝากและในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของเงินฝากต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

2. ในระยะที่สอง นับแต่วันสิ้นงวดการบัญชีซึ่ง ถัดจากงวดการบัญชีตามข้อแรกไปอีก 4 งวดการบัญชี จะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของเงินฝาก และในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของเงินฝาก ต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

3. ในระยะที่สาม นับแต่วันสิ้นงวดการบัญชีซึ่ง ถัดจากงวดการบัญชีตามข้อสองไปอีก 4 งวดการบัญชี จะต้องให้สินเชื่อแก่บุคคลในท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของเงินฝากและในจำนวนนี้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของเงินฝากต้องให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

จำนวนเงินที่ต้องให้สินเชื่อตามข้อ 1, 2 และ 3 ให้ใช้วิธีค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (moving average) ของระยะ 12 เดือน นับแต่เดือนที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขเป็นต้นไป

หากธนาคารไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ได้ ให้ดำรงหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือพันธบัตรรัฐวิสาหกิจไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหรือให้นำเงินส่วนที่ยังให้สินเชื่อไม่ได้ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กล่าวไปฝากไว้ ณ ธนาคารแห่งประเทศไทย วันแต่จะได้รับการผ่อนผันจากธนาคารแห่งประเทศไทย ในการนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเงื่อนไขในการผ่อนผันก็ได้สำหรับเงินส่วนที่นำไปฝาก เพื่อปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อนี้ไม่ให้นำไปคำนวณเป็นเงินสดสำรองตามมาตรา 11

ทั้งนี้ให้ธนาคารจัดส่งรายงานการให้สินเชื่อในอำเภอขนาดเล็ก ณ วันสิ้นเดือน นับแต่เดือนที่เริ่มเปิดดำเนินการตามแบบรายงานแนบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป และนอกจากนี้แล้วเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2528 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศกำหนดวงเงินเบิกเกินบัญชี (O/D) สำหรับที่ธนาคารพาณิชย์จะให้แก่ลูกค้าว่า

1. นับแต่วันที่ประกาศ ให้ธนาคารพาณิชย์ให้กู้ยืมเงินในรูปสัญญาเบิกเงิน

เกินบัญชีแต่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เป็นลูกค้ายาใหม่ได้ภายในวงเงินไม่เกิน 50 ล้านบาท ส่วนที่สูงกว่าวงเงินดังกล่าวให้เป็นสินเชื่อในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การให้กู้ยืมด้วยการทำสัญญากู้ยืม ชื่อ หรือชื่อลดตัวสัญญาใช้เงิน

2. สำหรับสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีที่มีวงเงินเกินกว่า 50 ล้านบาทที่ได้ทำไว้ก่อนแล้วให้ธนาคารพาณิชย์ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 สัญญาเบิกเงินเกินบัญชีใดที่ระบุวันครบกำหนดวันที่ 1 พฤษภาคม 2528 ธนาคารพาณิชย์จะต้องปรับปรุงสัญญาให้มีผลลดวงเงินเบิกเกินบัญชีให้คงเหลือไม่เกิน 50 ล้านบาท ภายในวันที่ 1 พฤษภาคม 2528

2.2 สัญญาเบิกเงินเกินบัญชีที่ครบกำหนด ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2528 เป็นต้นไป ธนาคารพาณิชย์จะต้องปรับปรุงสัญญาให้มีผลลดวงเงินเบิกเกินบัญชีให้คงเหลือไม่เกิน 50 ล้านบาท ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญาแต่ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ในหนังสือนี้ สำหรับสัญญาที่มีได้ระบุวันครบกำหนดไว้ให้ดำเนินการให้ได้เช่นเดียวกันภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ในหนังสือนี้

3. ส่วนในกรณีที่วงเงินเกินบัญชีในปัจจุบันต่ำกว่า 50 ล้านบาทธนาคารพาณิชย์ควรจะกระจายวิธีการให้สินเชื่อในรูปแบบอื่นให้มากขึ้นด้วย

และในเดือนมิถุนายนของปีเดียวกันนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องพันธบัตรลงทุนตามนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยแจ้งให้ธนาคารพาณิชย์เร่งขยายสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้มากขึ้น เพื่อทดแทนส่วนของพันธบัตรที่ไถ่ถอนไปคือ พันธบัตรลงทุนตามนโยบายสินเชื่อเพื่อการเกษตรซึ่งออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2523 มีอายุการไถ่ถอน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 12 ต่อปี ซึ่งครบกำหนดไถ่ถอนเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2528 หากการไถ่ถอนพันธบัตรดังกล่าว มีผลทำให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร และธุรกิจการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ต่ำกว่าเป้าหมายปี 2528 และหลังจากนั้นในเดือนธันวาคม 2528 ก็ได้มีการประกาศกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย และส่วนลดโดยให้มีผลใช้บังคับวันที่ 2 มกราคม 2529 ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกดอกเบี้ยหรือส่วนลดได้ดังต่อไปนี้

1. การให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการดังต่อไปนี้ เรียกเก็บได้ไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี

ก. กิจการเพื่อการเกษตร ซึ่งหมายความถึง กิจการที่ประกอบการ กสิกรรม การประมงหรือการเลี้ยงสัตว์

ข. กิจการเพื่อการอุตสาหกรรม และกิจการเหมืองแร่ ซึ่งหมายถึง กิจการอุตสาหกรรม ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบการโรงงานตามกฎหมาย ว่าด้วย โรงงาน และกิจการเหมืองแร่ที่ได้รับประทานบัตร หรือประทานบัตรชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยแร่

ค. กิจการเพื่อการส่งออก ซึ่งหมายถึงการส่งออกสินค้าทุกประเภท รวมทั้งการเตรียมสินค้าเพื่อส่งออกที่มีเอกสารที่เชื่อถือได้ประกอบ

ง. กิจการค้าส่งผลิตผลทางการกสิกรรม เฉพาะที่เป็นการค้าส่งที่ซื้อ ผลิตผลจากผู้ประกอบการกสิกรรมโดยตรง

2. การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจอื่น นอกจากข้อแรกเรียกได้ไม่เกินร้อยละ 17 ต่อปี แต่การให้สินเชื่อเพื่อการสั่งสินค้าเข้า เฉพาะส่วนที่มีเอกสารการนำเข้าประกอบจะเรียกเก็บไม่เกินอัตราดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์ต้องจ่ายในการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศตามเอกสารการนำเข้างกล่าวบวกด้วยอัตราไม่เกินร้อยละ 1.5 ต่อปีก็ได้

และในเดือนมีนาคมปีเดียวกันนี้ก็ได้กำหนด เป้าหมายสินเชื่อเพื่อการเกษตร ของธนาคารพาณิชย์แต่ละธนาคารคือ

สินเชื่อเพื่อการเกษตรตามความหมายเดิมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 11 ของเงินฝากเมื่อสิ้นปีก่อน

สินเชื่อเพื่อธุรกิจและอุตสาหกรรมเกษตร ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 ของเงินฝากเมื่อสิ้นปีก่อน

รวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 13 ของเงินฝากเมื่อสิ้นปีก่อน

4.2 นโยบายการให้สินเชื่อโดยธนาคารพาณิชย์ทั้ง 51 สาขา ในจังหวัดเชียงใหม่

จากการออกเก็บข้อมูล และทำการสัมภาษณ์ผู้จัดการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องในการตัดสินใจอนุมัติให้สินเชื่อแก่ลูกค้า โดยสาขารธนาคารพาณิชย์ทั้ง 51 สาขา ในจังหวัดเชียงใหม่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและหลักเกณฑ์ตลอดจนข้อจำกัดในการพิจารณาให้สินเชื่อ โดยธนาคารพาณิชย์โดยส่วนรวมแล้วนั้นว่า

ในการพิจารณาตัดสินใจให้สินเชื่อผู้ยืม แต่ผู้ขอกู้ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองนั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้ง 35 สาขาจะมีนโยบายที่เหมือนกันอยู่ตรงที่ว่า การตัดสินใจให้สินเชื่อนั้นจะดูที่หลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาค้ำประกันในการกู้เป็นอันดับแรก ซึ่งจำนวนเงินที่ให้กู้นั้นบางธนาคารจะตัดสินใจให้กู้เป็นจำนวนร้อยละ 40-80 ของราคาหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกัน และโดยเฉลี่ยแล้วจะอยู่ระหว่างร้อยละ 50-60 นอกจากนี้หลักประกันที่ใช้ในการตัดสินใจให้กู้อาจดูลงมาอีก คือ พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้สิน ซึ่งความสามารถดังกล่าวอาจดูที่กิจการหรืออาชีพที่กำลังทำอยู่ หรือดูที่ประวัติของลูกค้าว่าเคยเป็นผู้เสียหายทางด้านการเงินมาก่อนหรือไม่ ความมั่นคงของธุรกิจที่ทำมีแค่ไหน และหลักฐานบ้านช่องที่กำลังมีอยู่นั้นเป็นอย่างไร และเมื่อตัดสินใจให้กู้แล้ว ก็มักจะให้กู้ในจำนวนที่เป็นไปตามขนาดของกิจการตามที่ได้แจ้งมา และตามที่ได้พิจารณาด้วยตนเองนั้นแล้วด้วยบางธนาคารก็อาจจะมียุทธศาสตร์ที่แตกต่างไปจากธนาคารอื่น ๆ อยู่บ้างก็ตรงที่ว่า นอกจากจะดูสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นที่จะช่วยเหลือลูกค้าในด้านสวัสดิการ โดยมุ่งตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในด้านการสร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่คนในท้องถิ่นที่ตนตั้งสาขาอยู่ เช่น ให้กู้ยืมแก่กลุ่มคนที่มีปัญหาในการครองชีพ เช่น กลุ่มทหารที่ประสบอุบัติเหตุจากการทำสงครามที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การหรือหน่วยราชการที่เป็นเจ้าสังกัดของตน เช่น สำหรับทหารผ่านศึกและไม่ได้ประจำการถ้าได้รับการสนับสนุนจากองค์การทหารผ่านศึก โดยตกลงให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อผู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและในขณะเดียวกันก็ให้หน่วยงาน

เจ้าสังกัด เช่น องค์การทหารผ่านศึกหักเงินเดือนที่ได้รับเป็นค่าผ่อนส่งชำระหนี้คืนให้ หรือถ้าผู้กู้เกษียณอายุราชการแล้วก็จะให้กู้ยืมไปใช้ผ่อนแล้วมีบัญชีเงินบำนาญที่เปิดให้กู้เงินเบิกเกินบัญชี (O/D) โดยผู้กู้จะทำสัญญากู้โดยโอนเงินเดือน หรือเบี้ยหวัดบำนาญนั้นมาเข้าบัญชีที่ธนาคารและโดยปกติจะเป็นการให้กู้ระยะสั้น เช่น 11 เดือน ใน 1 ปี เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ชอกู้ที่มีอายุมากแล้วจะคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำกว่าปกติ เช่น ร้อยละ 12 ต่อปี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามในการพิจารณาให้สินเชื่อก็ยังคงจะอยู่ในข่ายเดียวกันกับการกู้ยืมที่ให้แก่ลูกข้าราชการอื่น ๆ โดยทั่ว ๆ ไป นั่นคือจะดูหลักทรัพย์ ความสามารถในการชำระหนี้ได้ รายได้ของผู้กู้เป็นต้นและสำหรับเรื่องเกี่ยวกับรายได้นั้น ธนาคารพาณิชย์จะให้กู้ไม่เกินร้อยละ 30 ของรายได้ของผู้กู้ ทั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความยืดหยุ่น หรือความคล่องตัว (elasticity and flexibility) ในการกู้มากขึ้น บางครั้งสำหรับลูกค้าที่มีรายได้พิเศษเป็นประจำก็จะให้กู้โดยมีความยืดหยุ่นในการให้กู้มากขึ้น เช่น อาจเป็น 3 เท่าของจำนวนเงินรายได้ แต่ทั้งนี้ก็จะให้ฝ่ายการเงินของหน่วยงานที่สังกัดอยู่ร่วมพิจารณา และรับรองด้วยว่าภาวะการเงินของหน่วยงานนั้น ๆ มีเงินเพียงพอที่จะจ่ายเป็นเงินเดือน หรือเป็นเงินรายได้ของผู้ชอกู้ได้ตลอด และในขณะเดียวกันก็ให้การรับรองแก่ธนาคารผู้จะให้สินเชื่อ นั่นได้ว่ายินดีที่จะให้ความร่วมมือ โดยให้ฝ่ายการเงินของหน่วยงานหักเงินที่จะได้รับนั้นส่งชำระหนี้ให้ได้ เช่นกรณีของทหารประจำการ เป็นต้น หรือบางครั้งก็มีนโยบายให้กู้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะอย่าง เพื่อสร้างสวัสดิการให้แก่กลุ่มบุคคลที่พิจารณาเห็นว่าควรสนับสนุนหรือช่วยเหลือในด้านการบริโภค เช่น สินเชื่อครูสภาซึ่งจะให้กู้ยืมเฉพาะแก่ครูที่ทำงานในชนบทได้กู้ไปเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์เพียงอย่างเดียว สำหรับนโยบายนี้เพิ่งจะมีมาได้ไม่นานและใช้หลักการพิจารณาให้กู้ยืม โดยเป็นไปภายใต้หลักอันเดียวกันกับผู้ยืมรายอื่น ๆ คือให้หน่วยงานเจ้าของสังกัดเป็นผู้ค้ำประกัน และหักเงินเดือนให้

สำหรับทางด้านการเกษตรนั้น โดยแท้จริงแล้วสาขาของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ไม่ได้กีดกันในการมาขอรับสินเชื่อ แต่ที่มีผู้มาขอกู้จำนวนน้อย

รายนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า เกษตรกรยังไม่รู้จักแหล่งเงินทุนหรือสาขาของธนาคารนั้น ๆ ดีพอ บางครั้งชื่อของธนาคารเองก็มีส่วนทำให้มีการเข้าใจไปในทางที่ผิดได้ว่า ธนาคารนั้นจะต้องเป็นธนาคารที่ดั่งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น ชื่อของธนาคารทหารไทยซึ่งทำให้เกษตรกรหรือบุคคลที่ประกอบธุรกิจที่ไม่ใช่ทหารมีความคิดว่าเป็นธนาคารที่ดั่งขึ้นเพื่อกลุ่มทหารเพียงกลุ่มเดียวทั้ง ๆ ที่ตามความเป็นจริงแล้วธนาคารนี้ก็มีนโยบายในการดำเนินงานเพื่อให้บริการแก่บุคคลโดยทั่ว ๆ ไปเช่นเดียวกับธนาคารอื่น ๆ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม จากสถิติข้อมูลที่รวบรวมมาได้ได้ชี้ให้เห็นว่าจำนวนรายของผู้รับสินเชื่อทางด้านเกษตรในเขตอำเภอเมือง โดยเปรียบเทียบแล้วยังมีจำนวนน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเขตอำเภอรอบนอก ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ธนาคารที่มีนโยบายที่ต้องการจะกระจายสินเชื่อทางด้านเกษตรให้มากขึ้นนั้น มองเห็นว่าจำเป็นต้องขยายสาขาออกไปตั้งในเขตอำเภอรอบนอก เพื่อให้บริการด้านสินเชื่อแก่กลุ่มเกษตรกรให้ทั่วถึงแต่อย่างไรก็ตามนโยบายทุกอย่างก็เป็นไปตามเจตนารมณ์และความเห็นชอบของธนาคารใหญ่ของคนด้วย

นอกจากนโยบายหลักที่สำคัญๆ จะเป็นไปตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแล้วบางครั้งบางธนาคารก็จะมีนโยบายที่ปลีกย่อยลงไปอีก เช่น ถ้าการกู้เงินไปเพื่อการก่อสร้าง แม้บางครั้งผู้กู้จะไม่มีหลักทรัพย์มาค้ำประกันการกู้เลยแต่ก็ยังจะพิจารณาให้ได้โดยใช้วงเงินของธุรกิจที่ผู้ก่อสร้างได้รับเหมาเอาไว้นั้นมาเป็นหลักค้ำประกันได้เช่นตัวอย่าง ก่อนทำการก่อสร้างได้ทำสัญญารับเหมาภายในวงเงินค่าจ้างจำนวนหนึ่ง ดังนั้นเมื่อขอกู้ก็จะทำสัญญากู้โดยให้รับเงินค่ารับเหมานั้นเป็นค่าชำระหนี้แทนก็ได้โดยในขณะที่ทำการก่อสร้างอยู่นั้น เพื่อไม่ให้ธุรกิจที่ทำนั้นได้รับความเสียหายหรือเพื่อให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีธนาคารจะส่งพนักงานของตนมาทำการควบคุมด้วยหรือทางด้านผู้ประกอบการอุตสาหกรรมก็จะใช้นโยบายการตั้งกองทุนค้ำประกันอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมไม้แกะสลัก โดยจะกำหนดจำนวนเงินกองทุนให้ร้อยละ 30 ของวงเงินที่จะให้เพื่อกิจการอุตสาหกรรมดังกล่าว

บางธนาคารจะมีนโยบายกระจายความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ นั่นคือ ในทางปฏิบัติแม้จะเน้นที่จะปฏิบัติตามความต้องการของสำนักงานใหญ่ หรือปฏิบัติให้เป็นไปตามอำนาจที่ได้รับมอบหมายมาก็ตาม แต่การให้อำนาจแก่แต่ละสาขาของธนาคาร อาจจะไม่เท่ากัน ส่วนใหญ่สินเชื่อที่มีผู้ขอมานั้นมีเป็นจำนวนมากเกินกว่าที่สาขานั้น ๆ จะสามารถอนุมัติให้กู้ยืมได้ก็จะขออนุมัติจากสำนักงานใหญ่ ถ้าเห็นว่าหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันในการขอกู้เพียงพอ และสาขาของตนเห็นสมควรที่จะอนุมัติให้กู้ได้แต่ทั้งนี้ผู้จัดการสาขาของธนาคารนั้น ๆ จะต้องแน่ใจและมองเห็นแล้วว่าผู้กู้มีประวัติ มีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้และปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ทำไว้กับธนาคารมาโดยสม่ำเสมอ

เกี่ยวกับเรื่องการกระจายความเสี่ยง ในการให้สินเชื่อ นั้นธนาคารพาณิชย์ จะทำโดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะหาผลประโยชน์ตอบแทนในรูปดอกเบี้ยจากเงินฝากของลูกค้าที่ระดมมาได้มากมาย และไม่ต้องการที่จะให้ธนาคารกลางเรียกไปเก็บไว้เมื่อจำนวนเงินฝากของธนาคารมีมากเกินกว่าอัตราเงินสำรองที่จะต้องดำรงไว้ที่ธนาคารของตนซึ่งเป็นอัตราที่ธนาคารกลางกำหนดซึ่งในการใช้นโยบายควบคุมการดำรงเงินฝากไว้ที่ธนาคารพาณิชย์โดยการเรียกเก็บเงินฝากส่วนเกินไปไว้ที่ธนาคารกลางนั้นย่อมทำให้ธนาคารพาณิชย์เหล่านั้นเสียโอกาสในการนำเงินฝากของลูกค้าไปหาผลประโยชน์ออกดอกออกผลและในขณะเดียวกันถ้าธนาคารพาณิชย์เห็นว่า ถ้าให้หน่วยธุรกิจหน่วยใดหน่วยหนึ่งกู้ยืมไปมากเกินไปก็จะเป็นการเสี่ยงต่อการเกิดหนี้สูญหรือผู้ชำระคืนได้ไม่ครบ ดังนั้นจึงมีนโยบายที่จะกระจายความเสี่ยงในการให้สินเชื่อ โดยในขณะเดียวกันก็พิจารณาให้การกระจายสินเชื่อนั้นมีความสัมพันธ์กับภาครัฐบาล นั่นคือให้เป็นไปตามนโยบายที่รัฐบาลประกาศซึ่งอาจเป็นครั้งคราวการกระจายความเสี่ยงในการให้สินเชื่อจะเน้นให้ผู้กู้รายย่อย โดยมุ่งช่วยให้ประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป มีการอยู่ดีกินดีมีสภาพคล่องในการถือเงินเพื่อการอุปโภคบริโภคในการดำรงชีวิตประจำวัน (liquidity in transactive motive) เช่นให้กู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยบ้านจัดสรร หรือซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หรือให้กู้เพื่อการประกอบการ

ด้านพาณิชย์ที่เป็นธุรกิจเล็ก ๆ และก็จะกำหนดวงเงินที่จะให้กู้ได้ตามประเภทของสินเชื่อนั้น ๆ ซึ่งจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปเช่น ตัวอย่าง สินเชื่อบัวหลวง เป็นต้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการให้สินเชื่อในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม ธนาคารพาณิชย์จะยึดนโยบายหลักในการพิจารณาให้สินเชื่อเหล่านี้มาปฏิบัติตามด้วยเสมอ เช่น ผู้ขอกู้จะต้องเป็นลูกค้าของธนาคารอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป ถ้าเป็นพ่อค้าก็จะดูความขยันหมั่นเพียรในการประกอบธุรกิจการค้า ดูความเคลื่อนไหวของบัญชีเงินฝากว่าเป็นไป โดยสม่ำเสมอ และมียอดสูง ขึ้นอย่างไรหรือไม่ ถ้าเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างก็ดูอัตราเงินเดือนและการะผูกพันด้านหนี้สินว่ามีทางใดบ้างหรือไม่ แต่สำหรับธุรกิจใหญ่ เช่น การทำโรงแรม โรงสี การก่อสร้าง ซึ่งปัจจุบันมีปัญหามากมาย ธนาคารก็จะระมัดระวังในการให้สินเชื่อเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะถ้าเห็นว่าการติดตามทวงหนี้สินยุ่งยากและลำบาก การให้สินเชื่อก็จะหยุดไปหรือไม่พิจารณาให้กู้ไปดำเนินการ

ธนาคารพาณิชย์บางธนาคารจะมีนโยบายคิดจากธนาคารอื่นๆ เช่น แทนที่จะดูที่หลักทรัพย์ของผู้กู้เป็นสำคัญและเป็นอันดับแรก แต่จะกลับดูประสบการณ์ในการทำงานตลอดจนดูความตั้งใจทำงาน และความประพฤติของผู้ขอกู้เป็นสำคัญ และเป็นอันดับแรก ทั้งนี้โดยมีเหตุผลว่า ถ้าผู้ขอกู้เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานในธุรกิจที่ขอกู้เงินไปลงทุนนั้นมานาน และมีความเชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ อยู่มาก ประกอบกับเป็นผู้มีประวัติ มีความตั้งใจประกอบอาชีพแล้วหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันจะมีมูลค่ามากหรือน้อยก็คงจะไม่มีผลความหมาย เพราะแม้จะมีหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันมากมาย แต่ถ้าประกอบกิจการล้มเหลวหลักทรัพย์เหล่านั้นก็ย่อมจะมีอันสูญสิ้นไปได้ และก็จะ เป็นผลเสียมาถึงธนาคารได้เช่นกัน

บางธนาคารมุ่งจะให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่หน่วยงานที่อยู่ในท้องถิ่นที่ธนาคารของตนมาตั้งสาขาให้บริการอยู่ โดยเฉพาะลูกค้าที่ประกอบกิจการพาณิชย์อุตสาหกรรมและการก่อสร้างแต่ไม่ถ้อย เน้นที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ด้านการเกษตรมากนัก ทั้งนี้โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะเกษตรกรผู้มาขอกู้เงินเมื่อกู้ได้แล้วมักจะนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ตามเหตุผลที่ขอกู้ในตอนแรก ดังนั้นเมื่อใช้เงินกู้

ผิดวัตถุประสงค์และธนาคารตรวจพบจึง เกิดความไม่ไว้วางใจที่จะให้กู้ยืมประกอบกับที่ได้พบมาแล้วว่าสินเชื่อเกษตรกรที่สถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น ธกส. ให้นั้นมีการติดตามคืนได้ยากและเกิดภาวะหนี้สูญในอัตราสูง ดังนั้นการให้กู้ยืมจึงมีน้อยแต่สำหรับสินเชื่อทางด้านอื่นนั้นปัจจุบันกล่าวได้ว่าเน้นให้สินเชื่อด้านการพาณิชย์สูง เพราะเชื่อว่าอัตราการเสี่ยงต่ำกว่า สินเชื่อที่ให้รองลงมาคืออุตสาหกรรมขนาดย่อมที่ลงทุนไม่เกิน 5 แสนบาท ทั้งนี้โดยมีนโยบายที่จะสนับสนุนส่งเสริมนโยบายในการพัฒนาทางด้านนี้ของรัฐบาลด้วยอย่างไรก็ตามก็คาดหมายว่าต่อไปธนาคารแห่งประเทศไทยอาจจะกำหนดให้ต้องปล่อยเงินให้สินเชื่อกู้ยืมแก่ด้านเกษตรให้มากขึ้นเพราะมองเห็นว่ากิจการทางด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรมจะขยายตัวได้ดีและประสบความสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยทางภาคเกษตรที่จะมาสนับสนุนให้เกิดความคล่องตัวทางการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ภาคเกษตรกรรมนี้มากขึ้น

มีธนาคารพาณิชย์บางธนาคารที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้เลยว่า จะดูที่วัตถุประสงค์ในการขอกู้ นั่นคือถ้าให้กู้แล้วจะช่วยเพิ่มผลผลิตของผู้กู้ได้จริง ๆ ผู้จัดการสาขานั้น ๆ ก็จะพิจารณาให้กู้ยืม แต่ทั้งนี้ก็จะไม่ลืมที่จะดูความสามารถในการชำระหนี้คืน ตลอดจนคุณหลักทรัพย์และประวัติของผู้กู้ด้วยเช่นเดียวกัน ส่วนใหญ่ถ้าเป็นการกู้แล้วจะนำเงินที่กู้ได้นั้นไปชำระหนี้ธนาคารมักจะไม่พิจารณาอนุมัติให้กู้ยืม

บางธนาคารจะใช้หลักเกณฑ์ 5 Cs มาเป็นหลักในการพิจารณาตัดสินใจปล่อยสินเชื่อ ซึ่งประกอบด้วย

Character	คือ ความประพฤติของลูกค้า
Capital	คือ จำนวนเงินทุนที่ใช้ประกอบธุรกิจ
Capacity	คือ ความสามารถที่จะชำระเงินคืนได้
Condition	คือ เงื่อนไขที่จะใช้ปฏิบัติต่อผู้กู้
Collateral	คือ หลักทรัพย์ที่จะค้ำประกันการกู้

แต่จริง ๆ แล้วเวลาปฏิบัติจริง ๆ ส่วนใหญ่ก็จะใช้เกณฑ์ 2 อย่างในการตัดสินใจ นั่นคือ

1. Personal Factor คือ ปัจจัยเกี่ยวกับตัวบุคคล
2. Collarateral Factor คือ ปัจจัยเกี่ยวกับหลักทรัพย์ค้ำประกัน

สำหรับหลักเกณฑ์ข้อแรกนั้น หมายถึง การดูคุณสมบัติส่วนตัวของผู้กู้ว่าเป็นคนอย่างไร มีเครดิตใหม่มีความสามารถหารายได้มากหรือน้อยเพียงใด มีอุปนิสัยใจคอเป็นอย่างไร มีศีลธรรมในการชำระหนี้หรือเป็นคนเหนียวหนี้

ส่วนหลักเกณฑ์ในข้อหลังนั้นก็คือ ดูหลักประกันที่จะนำมาค้ำประกัน แต่โดยทั่วไปนั้นธนาคารจะยึดหลักข้อแรกเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด

อย่างไรก็ตามในการพิจารณาหลักเกณฑ์ 5Cs นั้นในเรื่องเกี่ยวกับเครดิต การที่ธนาคารจะตัดสินใจเรียกหลักประกันในการกู้มากหรือน้อยเพียงใดก็อยู่ที่ การประเมินความเสี่ยงเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าเห็นว่าความเสี่ยงสูงมากจนน่ากลัวก็จะไม่ให้กู้

ธนาคารพาณิชย์บางธนาคารจะกำหนดนโยบายโดยทั่วไป ในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ลูกค้า โดยดูที่การบริหารงานในกิจการของลูกค้าว่ามีประสิทธิภาพมากหรือน้อยเพียงใด ตลอดจนดูความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้และดูหลักประกันที่นำมาใช้ค้ำประกันการกู้เป็นอันดับรองลงมา นอกจากนี้ก็จะดูประวัติของผู้กู้ว่าระหว่าง การเป็นลูกค้าของธนาคารนั้นได้มีการติดต่อกับธนาคาร มีการผ่อนชำระหนี้เงินกู้และ ดอกเบี้ยสม่ำเสมอหรือไม่ สำหรับการตัดสินใจให้กู้นั้นจะต้องพิจารณาภาวะของตลาด ที่เกี่ยวข้องกับการขอกู้ยืมเงินไปใช้ในธุรกิจดังกล่าว ด้วยว่ามีความคล่องตัวมากน้อยเพียงใด ภาวะเศรษฐกิจโดยทั่ว ๆ ไปควรจะสนับสนุนให้กู้ยืมไปลงทุนหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ก็จะเป็นไปภายใต้กฎเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเอาไว้ด้วย

นอกจากนี้แล้ว การพิจารณาให้สินเชื่อกู้ยืมของบางธนาคารจะเน้นดูภาวะแวดล้อมของผู้กู้เป็นหลักในการตัดสินใจให้กู้และความสามารถส่งเงินต้นและดอกเบี้ย

บางครั้งการขอกู้ผู้กู้ก็จะกำหนดวงเงินที่ตนต้องการโดยอ้างถึงราคาหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันแต่บางครั้งบางธนาคารผู้มีอำนาจเกี่ยวกับการอนุมัติให้ผู้ยืมจะเป็นผู้กำหนดวงเงินที่จะให้กู้ได้เสียเอง โดยจะดูรายได้เป็นหลักและจะดูด้วยว่าผู้ขอกู้ดำเนินกิจการที่อ้างมาจริงหรือไม่ ถ้าดำเนินกิจการนั้นๆ จริง ก็ยังจะพิจารณาความเป็นไปของกิจการว่าก้าวหน้ามากหรือน้อยเพียงไร กิจการมีขนาดใหญ่หรือเล็ก จากนั้นก็จะกลับมาพิจารณาโดยตั้งเกณฑ์เอาไว้ในใจว่าควรจะให้กู้เพื่อนำเงินไปใช้ในกิจการนั้นสักเท่าใด สำหรับหลักทรัพย์ที่จะนำมาค้ำประกันในการกู้ นั้น ก็จะพิจารณาเป็นอันดับหลังไป เพราะเห็นว่าถ้าลูกค้าใช้เงินกู้เพื่อกิจการนั้น ๆ จริงและมีความสามารถสูงในการบริหารงานในธุรกิจดังกล่าวแล้วปัญหาเรื่องการชำระหนี้คืนนั้นคงไม่มีและเมื่อเป็นเช่นนั้นหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันก็ไม่มีควมสำคัญมากเท่าใด เพราะว่าถ้าแม้หลักทรัพย์จะมีมูลค่าสูงและได้นำมาเป็นหลักค้ำประกันการกู้กับธนาคารแล้ว แต่ภายหลังถ้าผู้ขอกู้ดำเนินธุรกิจไม่เต็มที่และประสบความล้มเหลวหลักทรัพย์นั้นก็อาจต้องสูญไปก็ได้ บางครั้งผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการพิจารณาให้สินเชื่อก็ยังมีวิธีการพิจารณาที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง โดยพยายามเข้าถึงลูกค้าและศึกษาภูมิหลังของลูกค้าทุกราย ทั้งนี้เพื่อป้องกันความผิดพลาดอันอาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจให้สินเชื่อและเพื่อป้องกันความเสียหายที่ธนาคารจะได้รับจากการเกิดภาวะหนี้สูญ

บางธนาคาร นอกจากจะมองในด้านปกป้องผลประโยชน์ของธนาคารแล้วนโยบายในการพิจารณาให้สินเชื่อยังคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้าและเอื้ออาทรต่อการใช้เงินทุนที่กู้ยืมไปนั้นด้วย เช่น นอกจากจะดูวัตถุประสงค์ในการกู้แล้วยังติดตามดูแลเอาใจใส่ด้วยว่าเงินกู้นั้นใช้แล้วคุ้มกับดอกเบี้ยที่เสียไปนั้นหรือไม่ ถ้าผู้กู้มีความสามารถในการบริหารงานและมีประวัติก็เห็นว่าจะสามารถชำระหนี้คืนในระยะยาวได้ และธนาคารจะไม่วิตกว่าการพิจารณาอนุมัติให้กู้นั้นจะล้มเหลว แต่อย่างไรก็ตามก็จะพิจารณามูลค่าของหลักทรัพย์ที่นำมาค้ำประกันเป็นหลัก เช่นเดียวกับธนาคารอื่น ๆ โดยทั่วไป คือหลักทรัพย์จะต้องคุ้มกับจำนวนเงินที่จะให้กู้และเงินให้สินเชื่อจะมีเพียงร้อยละ 60-75 ของราคาหลักทรัพย์ แต่ทั้งนี้ก็แล้วแต่ประวัติ (Prospect) และ

อุปนิสัยของผู้กู้ด้วย ถ้าผู้กู้มีนิสัยดี ความประพฤติก็น่าจะให้ออกได้ถึงร้อยละ 80 ของราคาหลักทรัพย์

ธนาคารบางธนาคารจะให้สินเชื่อโดย พิจารณาว่าสินเชื่อที่ให้นั้นต้องเป็นสินเชื่อที่ให้ผลประโยชน์ต่อส่วนรวม คือท้องถิ่นและประเทศชาติ เช่น สินเชื่อเกษตร สินเชื่อเพื่อการส่งเสริมผู้ไปทำงานในต่างประเทศ เช่น ตะวันออกกลางและการให้กู้จะขึ้นอยู่กับเขตปฏิบัติการส่วนใหญ่ในอำเภอรอบนอกจะเน้นหนักในการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแต่เนื่องจากเห็นว่าภาวะเศรษฐกิจค่อนข้างตกต่ำ ดังนั้นวงเงินที่พิจารณาให้สินเชื่อจึงมักจะแปรผันและต่ำตามไปด้วย

สำหรับธนาคารพาณิชย์บางแห่งจะมีนโยบายให้สินเชื่อสูงสุดเป็นจำนวนไม่เกินกว่าขอบเขตที่สำนักงานใหญ่เห็นชอบมอบหมายอำนาจมาให้ หรือโดยความเห็นชอบของผู้บริหารระดับสูงของสาขาของธนาคารนั้น ๆ เช่น 3 ล้านบาท สำหรับผู้กู้ที่ทำธุรกิจ ในสาขาพาณิชย์กรรมจำนวน 1 รายหรือให้กู้จำนวนปานกลางแก่ลูกค้าประมาณร้อยละ 60 ของผู้กู้ทั้งหมดแต่ละราย จาก 50,000 ถึง 100,000 บาท โดยผู้กู้จะระบุดูวัตถุประสงค์ของการกู้ให้ทราบอย่างชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่จะกู้เพื่อการบริโภค เช่น ซื้อรถยนต์ ซ่อมแซมบ้าน ค่าขายเบ็ดเตล็ด เป็นต้น หรืออาจจะกู้มาเพื่อชำระหนี้เงินกู้ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราที่แพงกว่าที่จะกู้จากธนาคารได้ อัตราการกู้ที่ต่ำที่สุด ก็จะมีจำนวนรายได้ประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนผู้กู้ โดยจะกู้ในอัตราต่ำที่สุดคือ 20,000 บาท และส่วนใหญ่จะระบุดูวัตถุประสงค์ของการกู้ว่ากู้เพื่อนำไปชำระหนี้และเพื่อบริโภค

โดยสรุปสำหรับธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมืองทั้ง 35 สาขานั้นกล่าวได้ว่านโยบายในการให้สินเชื่อนั้น จะเน้นหนักทางด้านการให้สินเชื่อเพื่อการค้าหรือพาณิชย์กรรมและให้กู้เพื่อการบริโภคโดยธนาคารจะเน้นดูที่

1. รายได้ของผู้กู้ในขณะนั้น
2. ดูธุรกิจที่ผู้กู้ทำอยู่ในขณะนั้น หรือดูความเป็นไปได้ของการกู้ว่าจะนำเงินที่กู้ได้นั้นไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งมาได้จริงหรือไม่

3. คู่มือหลักทรัพย์ที่นำมาค้าประกันการกู้ว่า คຸ້ມຄົບຈຳນວນເງິນທີ່ຈະປ່ອຍໃຫ້กู้ หรือไม่ โดยจะพิจารณาครอบคลุมไปถึง ตลอดอายุของการกู้ที่ผู้กู้จะต้องรับภาระชำระคืนทั้ง เงินต้นและดอกเบี้ย

4. ความสนใจของผู้กู้ว่า มีความขยันหมั่นเพียร จริงจังและเอาใจใส่ในกิจการที่กำลังทำอยู่มากแค่ไหน

การพิจารณาให้สินเชื่อของ ธนาคารพาณิชย์บางแห่ง ก็มักจะเน้นให้ความสำคัญแก่ผู้กู้รายใหญ่ ๆ เช่นมีนโยบายว่าจะให้กู้แต่ละรายไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท ขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาพาณิชย์กรรม ยกเว้นสาขาเกษตรซึ่งจะให้กู้เป็นสัดส่วนที่น้อยกว่า เช่น รายละไม่เกิน 50,000 บาท ซึ่งการให้กู้ในปริมาณนี้จะมีจำนวนมากมาย และนอกจากนี้ ยังจะพิจารณาถึงธุรกิจทางด้านเกษตรกรรมที่ผู้ขอกู้กำลังดำเนินกิจการอยู่นั้นอีกด้วย เช่น ถ้ากิจการเป็นรูป apply agriculture เช่น ทำฟาร์มเลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด ขายอาหารสัตว์ และชำแหละเนื้อส่งไปขายในตลาดทั้งในและต่างประเทศ ธนาคารจะพิจารณาให้กู้ในอัตราสูง เช่น รายละเกิน 100,000 บาท หรือบางครั้งก็เป็นเงินหลายล้านบาทถ้าธนาคารมองเห็นช่องทางว่าเป็นกิจการที่จะดำเนินไปได้ด้วยดีหรือมีท่าทางว่าจะขยายใหญ่โตขึ้นได้ อย่างไรก็ตามถ้าเป็นการกู้เพื่อซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยแล้วธนาคารจะไม่อนุมัติและไม่สนับสนุนให้กู้ยืม

สำหรับธนาคารที่อยู่อำเภอรอบนอก จะเน้นหนักในด้านการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรตามนโยบายของธนาคารสำนักงานใหญ่และรัฐบาล ซึ่งได้ใช้นโยบายขอความร่วมมือ (moral suasion) มายังธนาคารพาณิชย์ทั้งหลาย เพื่อสนับสนุนการลงทุนในธุรกิจด้านเกษตรกรรมบางประเภท ดังนั้น บางครั้งธนาคารสาขาอำเภอรอบนอกก็อาจให้กู้แก่เกษตรกรบางรายถึง 15 ล้านบาท เช่น ถ้าเป็นการกู้เพื่อทำสวนผลไม้ เช่น ส้ม ลิ้นจี่ ลำไย ซึ่งธุรกิจเหล่านี้เป็นการลงทุนระยะยาว แต่ถ้าเป็นการลงทุนระยะสั้นจะให้กู้โดยพิจารณาฐานะของเกษตรกรแต่ละคน ถ้าเห็นว่ารายใดยากจนก็จะพิจารณาให้กู้จำนวนน้อย เช่น บางรายได้ไม่ถึง 10,000 บาทก็มีหรือถ้ากู้เพื่อลงทุนปลูกพืชหมุนเวียนระยะสั้น เช่น กระเทียม ก็จะให้กู้ตามขนาดของกิจการ

และหลักทรัพย์ที่ผู้กู้นำมาเสนอเพื่อเป็นหลักประกัน นอกจากนี้ธนาคารจะต้องไม่ลืมที่จะพิจารณาถึงความซนหนั้นเพียรและการทำงานของผู้กู้ ตลอดจนคอยติดตามดูว่ามี การใช้เงินตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้กับธนาคารหรือไม่

บางธนาคารจะใช้นโยบาย การให้สินเชื่อควบคู่ไปกับการหาเงินฝากจากลูกค้าให้ได้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก็ให้เป็นไปตามนโยบายของสาขาที่ได้รับมอบหมายหรือจัดสรรส่วนของการให้สินเชื่อที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงานใหญ่ โดยพยายามกระจายการอำนวยการสินเชื่อไปยังลูกค้าทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อให้มีรายได้สม่ำเสมอเหมือนกันตลอดทั้งปีได้ นอกจากนี้วิธีการดังกล่าวยังช่วยลดความเสี่ยงในการอำนวยการสินเชื่อ โดยจะเสี่ยงการให้สินเชื่อ ไม่ให้กระจุกตัวอยู่กับเฉพาะกับกลุ่มคนอาชีพใดอาชีพหนึ่ง โดยเฉพาะ

สำหรับธนาคารที่เน้นช่วยเหลือเกษตรกรโดยตรง เป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีอาชีพทำไร่ และค้าขายพืชไร่ของตนด้วยในเวลาเดียวกันธนาคารก็จะพิจารณาให้สินเชื่อแต่อย่างไรก็ตามจำนวนสินเชื่อที่จะให้ก็จะไม่เกินรายละ 100,000 - 200,000 บาทเป็นอย่างสูง ซึ่งจากการสำรวจพบว่าจำนวนรายของเกษตรกรที่ได้รับสินเชื่อระดับนี้จะมีเพียงร้อยละ 5 ส่วนทางด้านพาณิชย์กรรมนั้นธนาคารสาขารอบนอกมักจะให้กู้ในรูปแบบเงินเกินบัญชี (O/D) เหมือนๆ กับที่ธนาคารพาณิชย์สาขาในเมืองปฏิบัติอยู่และจำนวนเงินให้กู้จะมีอัตราสูงกว่าที่ให้เกษตรกรกู้เป็นอย่างมากเช่น บางรายจะได้สินเชื่อเป็นล้านขึ้นไปซึ่งจะมีผู้ได้รับสินเชื่อมากถึงร้อยละ 10 ของผู้ที่ได้รับสินเชื่อทั้งหมด อัตราค่าสุดของสินเชื่อที่ได้รับในสาขาพาณิชย์กรรม จะสูงถึง 50,000 บาทต่อราย ซึ่งจะมีจำนวนมากถึงประมาณร้อยละ 80 ของผู้กู้ทั้งหมด

สาเหตุหนึ่งที่ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ภาคเกษตรน้อยและอัตราสินเชื่อที่ให้ก็ต่ำกว่าอัตราที่ให้แก่ภาคเศรษฐกิจสาขาอื่น ๆ นั้นเป็นเพราะว่าเนื่องจากธนาคารพาณิชย์โดยเฉพาะสาขาอำเภอรอบนอกเคยให้สินเชื่อแก่เกษตรกรมากถึงร้อยละ 90 ของจำนวนผู้ขอกู้ทั้งหมด และแต่ละรายจะได้รับสินเชื่อ 80,000-90,000 บาท

แต่ปรากฏว่าลูกค้าที่เป็นเกษตรกรส่วนใหญ่นำเงินสินเชื่อที่ได้รับนั้นไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และทำให้ประสบความยุ่งยากในการชำระเงินคืน ทั้ง เงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้ธนาคารได้รับความเสียหาย ด้วยเหตุนี้ธนาคารพาณิชย์จึงต้องระมัดระวังในการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรมากขึ้น เช่นพยายามลดจำนวนสินเชื่อให้น้อยลงกว่าเดิม เช่นสูงสุดให้ได้ไม่เกินรายละ 50,000 บาท และในขณะเดียวกันก็พยายามเลือกที่จะให้สินเชื่อแก่เกษตรกรที่ธนาคารเห็นว่ามีความประพฤติดี มีความสามารถที่จะชำระหนี้คืนได้ ดังนั้น จำนวนรายของผู้ขอสินเชื่อในสาขาเกษตรจึงลดน้อยลงแต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรที่ธนาคารให้สินเชื่อรายละ 10,000-20,000 บาท ก็ยังมีจำนวนรายสูงอยู่

บางธนาคารนอกจากจะดูที่ความสามารถของผู้กู้ในการชำระหนี้คืนแล้วยังดูไปถึงประวัติของครอบครัว และธุรกิจที่กำลังทำอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่เป็นผู้รับเหมาหรือช่างก่อสร้าง ซึ่งแม้จะไม่มีหลักทรัพย์เลยก็สามารถจะขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ได้ โดยใช้วงเงินของธุรกิจที่กำลังรับเหมา หรือกำลังก่อสร้างอยู่นั้นเป็นหลักค้ำประกันได้ โดยจะทำสัญญากับธนาคารมอบอำนาจให้ธนาคารรับเงินค่าจ้างนั้นแทนอันเป็นการหักหนี้คืนให้พร้อมทั้งดอกเบี้ย แต่ภายหลังจากที่ธุรกิจการก่อสร้างจบเขาไปและไม่มีการขยายตัว ทำให้นโยบายการให้สินเชื่อแบบนี้ประสบปัญหายุ่งยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความยุ่งยากในการติดตามทวงหนี้คืนและเสี่ยงต่อการเกิดหนี้สูญเป็นอย่างมาก เช่นเดียวกับกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ในเขตอำเภอเมืองประสบอยู่

โดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่า นโยบายของธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานใหญ่ หรือสาขาก็ตาม จะให้สินเชื่อที่เป็นไปตามนโยบายของธนาคารกลาง ซึ่งเน้นในเรื่อง การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศให้มากที่สุด ดังเช่น นโยบายส่งเสริมให้มีการให้สินเชื่อด้านการเกษตรหรือการส่งคนไปทำงานต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม การให้กู้ก็ต้องขึ้นอยู่กับเขตปฏิบัติการ ส่วนใหญ่อำเภอรอบนอกจะเน้นหนักด้านเกษตร ซึ่งภาวะทางเศรษฐกิจของประชากรต่ำ ดังนั้น วงเงินที่ให้กู้จึงทำสำหรับผู้แค่เพียงบางราย ดังจะเห็นได้ว่าบางเขตวงเงินให้กู้จำนวนสูง

สุดแต่ละรายจะได้ประมาณ 200,000-250,000 บาท ซึ่งก็มีไม่มายนักส่วนใหญ่ มักจะเป็นโครงการลงทุนสร้างโรงเรียน ซึ่งก็จะมีประมาณร้อยละ 30 ของผู้ขอกู้ที่เป็นเกษตรกรในเขตนั้น ๆ ทั้งหมด

สำหรับเอกชน โดยทั่วไปที่ธนาคารพาณิชย์พิจารณาให้กู้จะอยู่ในวงเงินต่ำสุดประมาณรายละ 20,000 บาทหรือถ้าจะกู้ต่ำกว่ารายละ 10,000 บาท ก็จะถูกได้ในรูปรวมกลุ่มกันกู้ ซึ่งอัตราการกู้ในระดับนี้จะมีจำนวนมารายเมื่อเทียบกับจำนวนเงินมาก ๆ สำหรับแต่ละราย ส่วนทางด้านพาณิชย์กรรมนั้นธนาคารพาณิชย์จะให้กู้สำหรับแต่ละรายส่วนใหญ่เป็นจำนวนเงินเรือนแสนขึ้นไป

กล่าวได้ว่า ธนาคารพาณิชย์สาขาอำเภอรอบนอกของจังหวัดเชียงใหม่ นโยบายการให้สินเชื่อแม้จะเน้นให้เป็นไปตามเป้าหมายของสำนักงานใหญ่โดยมุ่งให้สินเชื่อตกอยู่แต่สาขาเกษตรเป็นสำคัญก็ตาม แต่เนื่องจากนโยบายที่ต้องการให้สินเชื่อเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเพื่อลดความเสี่ยง ดังนั้นในขณะเดียวกันกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาล และของสำนักงานใหญ่ที่จะให้เกิดการขยายตัวในการลงทุนทางด้านเกษตรกรรม ธนาคารก็พยายามขยายจำนวนเงินฝากควบคู่ไปกับการจัดสรรเงินที่จะให้สินเชื่อไปยังลูกค้าทุกกลุ่มอาชีพ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่สม่ำเสมอตลอดทั้งปี และเพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดจากการให้สินเชื่อแก่สาขาหนึ่งสาขาใด โดยเฉพาะธนาคารจึงพิจารณาลูกค้าแต่ละรายอย่างละเอียดรอบคอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักทรัพย์ค้ำประกันซึ่งสำหรับเกษตรกรนั้นนอกจากจะพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ของธนาคารยังเน้นในการพิจารณาถึงความขยันหมั่นเพียร ความประพฤติและความเอาใจใส่ดูแลในการเพาะปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เป็นกรณี ๆ ไปอีกด้วย สำหรับการส่งเสริมทางด้านเกษตร โดยทางอ้อมธนาคารก็จะพิจารณาให้สินเชื่อเพื่อการลงทุนในภาคเกษตร โดยให้กู้ยืมแก่พ่อค้าในท้องถิ่นเพื่อการค้าพืชไร่รายละมากๆ อีกด้วย

หมายเหตุ

1. เขตอำเภอขนาดใหญ่ของจังหวัดเชียงใหม่ 1 อำเภอ คือ อำเภอเมือง
2. เขตอำเภอขนาดกลางของจังหวัดเชียงใหม่ไม่มี
3. เขตอำเภอขนาดเล็ก ที่มีสาขาของธนาคารพาณิชย์ของจังหวัดเชียงใหม่ มี
 - 3.1 อำเภอฝาง
 - 3.2 อำเภอสันป่าตอง
 - 3.3 อำเภอสันกำแพง
 - 3.4 อำเภอแม่ริม
 - 3.5 อำเภอพร้าว
 - 3.6 อำเภอจอมทอง
 - 3.7 อำเภอเชียงดาว
 - 3.8 อำเภอสารภี
 - 3.9 อำเภอดอยสะเก็ด
 - 3.10 อำเภอแม่แตง
 - 3.11 อำเภอหางดง
4. เขตอำเภอขนาดเล็กที่ไม่มีสาขารธนาคารพาณิชย์ มี
 - 4.1 อำเภอสะเมิง
 - 4.2 อำเภอแม่สาย
 - 4.3 อำเภอฮอด
 - 4.4 อำเภอแม่แจ่ม
 - 4.5 อำเภออมก๋อย
 - 4.6 อำเภอดอยเต่า
 - 4.7 กิ่งอำเภอเวียงแหง
 - 4.8 อำเภอสันทราย